

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการวิจัยเผยแพร่ความรู้ การรับความรู้ การตอบสนองความต้องการ และการนำความรู้ทางด้านเกษตรศาสตร์ชั้นมูลฐานไปใช้ในชีวิตประจำวันของสตรีในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเสนอผลการวิจัยครอบคลุมสาระสำคัญ ดังนี้ คือ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล การอภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเนื้อหาและวิธีการเผยแพร่ความรู้ด้านเกษตรศาสตร์ชั้นมูลฐานของสื่อบุคคลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อศึกษาการรับความรู้ด้านเกษตรศาสตร์ชั้นมูลฐานของสตรีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อศึกษาการตอบสนองความต้องการความรู้ด้านเกษตรศาสตร์ชั้นมูลฐานของสตรีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
4. เพื่อศึกษาการนำความรู้ด้านเกษตรศาสตร์ชั้นมูลฐานไปใช้ในชีวิตประจำวันของสตรีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สตรีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. สื่อบุคคล จำนวน 46 คน
2. สตรีที่เคยได้รับการเผยแพร่ความรู้ จำนวน 263 คน

กลุ่มตัวอย่าง

1. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างสตรีที่เคยได้รับการเผยแพร่ความรู้โดยใช้สูตรของหาโรยามาเน กำหนดให้มีความคลาดเคลื่อน ร้อยละ 5 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 159 คน แล้วสุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มหลายวิธีการ ได้สตรีที่เคยได้รับการเผยแพร่ความรู้จำนวน 179 คน ใน 6 จังหวัด

2. สุ่มบุคคล กำหนดให้กลุ่มตัวอย่างสุ่มบุคคลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรสุ่มบุคคลเฉพาะที่อยู่ในจังหวัดเดียวกันกับกลุ่มตัวอย่างสตรีที่เคยได้รับการเผยแพร่ความรู้ ได้กลุ่มตัวอย่างสุ่มบุคคลจำนวน 22 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 ท่าน ตรวจสอบความครอบคลุมของคำถาม ความครอบคลุมของตัวแปร และความถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของการสร้างแบบสัมภาษณ์ และได้นำไปทดลองใช้ (try out) กับสุ่มบุคคลจำนวน 3 คน และสตรีที่เคยได้รับการเผยแพร่ความรู้จำนวน 15 คน ในจังหวัดอุดรธานี เพื่อพิจารณาถึงความเข้าใจของผู้ตอบที่มีต่อแบบสอบถามว่าตรงกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการถามหรือไม่ และสังเกตความยากง่ายในการตอบแบบสัมภาษณ์ความน่าสนใจของข้อความ ตลอดจนระยะเวลาที่ใช้ในการตอบแบบสัมภาษณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บข้อมูลพร้อมด้วยผู้ช่วยซึ่งเป็นนักศึกษา ระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตมหาสารคาม และเป็นผู้ที่มีถิ่นที่อยู่ในพื้นที่ที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 6 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น

วิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS-X คำนวณหาค่าฐานนิยม ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะเสนอสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 5 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้ตอบแบบสัมภาษณ์
- ตอนที่ 2 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการเผยแพร่ความรู้ทางด้านนครธรรมศาสตร์ชั้นมูลฐานของสื่อบุคคล
- ตอนที่ 3 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการรับความรู้ทางด้านนครธรรมศาสตร์ชั้นมูลฐานของสตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้
- ตอนที่ 4 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการตอบสนองความต้องการความรู้ทางด้านนครธรรมศาสตร์ชั้นมูลฐานของสตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้
- ตอนที่ 5 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการนำความรู้ทางด้านนครธรรมศาสตร์ชั้นมูลฐานไปใช้ในชีวิตรประจำวันที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้

ตอนที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

1. สื่อบุคคล

สื่อบุคคลอยู่ในกลุ่มอายุ 2 กลุ่ม ได้แก่ ต่ำกว่า 30 ปี และสูงกว่า 30 ปี ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน คือ กลุ่มอายุต่ำกว่า 30 ปี มีจำนวน 10 คน และกลุ่มอายุสูงกว่า 30 ปี มีจำนวน 7 คน โดยสื่อบุคคลที่มีอายุ 21 ปี และ 27 ปี มีจำนวนมากที่สุด คือ กลุ่มอายุละ 3 คน

เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับภูมิหลังทางการศึกษา สื่อบุคคลที่จบการศึกษา ชั้น ป.4 และชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด คือ กลุ่มละ 5 คน

ในด้านสถานภาพทางสังคม สื่อบุคคลส่วนใหญ่มีสถานภาพทางสังคมอื่น ๆ นอกจากที่กำหนดเป็นข้อกระทง คือมีจำนวน 9 คน ที่เป็นผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรรมการพัฒนาชุมชน

สื่อบุคคลส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 1,000 บาท คือมีจำนวน 11 คน แต่สื่อบุคคลที่มีรายได้เดือนละ 1,500 บาท มีจำนวนมากที่สุด คือ 3 คน

2. สตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้

สตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้ส่วนใหญ่คิดเป็นร้อยละ 52.3 อยู่ในกลุ่มอายุ 26-35 ปี ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่แต่งงานแล้วและยังอยู่กับสามี คิดเป็นร้อยละ 75.0 เป็นสมาชิกกลุ่มสตรีในชุมชน ร้อยละ 67.2 ในด้านรายได้ต่อเดือน สตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้ส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 80.5 มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 1,000-1,000 บาท และเมื่อพิจารณาถึงภูมิหลังทางการศึกษา สตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้ที่จบการศึกษาชั้น ป.4 เป็นกลุ่มที่มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.5

ตอนที่ 2 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการเผยแพร่ความรู้ทางด้านคหกรรมศาสตร์ขั้นมูลฐานของสื่อบุคคล

1. เนื้อหาความรู้ทางด้านคหกรรมศาสตร์ขั้นมูลฐานที่สื่อบุคคลเผยแพร่บ่อยที่สุด ได้แก่

ความรู้เกี่ยวกับอาหารและโภชนาการพื้นฐาน เผยแพร่เนื้อหาเรื่องอาหารดีมีประโยชน์ บ่อยที่สุด

ความรู้เกี่ยวกับการจัดการกิจการของครอบครัว เผยแพร่เนื้อหาเรื่อง รู้ใช้รู้จ่าย บ่อยที่สุด

ความรู้เกี่ยวกับการอนามัยทั่วไป เผยแพร่เนื้อหาเรื่อง การรักษาพยาบาลเบื้องต้น บ่อยที่สุด

ความรู้เกี่ยวกับการเงินและธุรกิจครอบครัว เผยแพร่เนื้อหาเรื่อง หามาค้าขายในครอบครัว บ่อยที่สุด

ความรู้เกี่ยวกับผู้นำสตรีและสังคมชนบท เผยแพร่เนื้อหาเรื่อง ระบอบประชาธิปไตยกับครอบครัว บ่อยที่สุด

ความรู้เกี่ยวกับการอนามัยแม่และเด็ก และการวางแผนครอบครัว เผยแพร่เนื้อหาเรื่อง การเลี้ยงดูทารก บ่อยที่สุด

ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพ เผยแพร่เนื้อหาเรื่อง
งานเย็บปักถักร้อยและงานประดิษฐ์เศษวัสดุ บ่อยที่สุด

ความรู้เกี่ยวกับการอยู่อย่างไทย เผยแพร่เนื้อหาเรื่อง ศาสนากับ
ชีวิตประจำวัน บ่อยที่สุด

1.1 เนื้อหาความรู้ทางด้านคหกรรมศาสตร์ขั้นมูลฐานที่สื่อบุคคลเผยแพร่
บ่อยที่สุด เมื่อจำแนกตามอายุของสื่อบุคคล ได้แก่

ความรู้เกี่ยวกับอาหารและโภชนาการพื้นฐาน การจัดการกิจการ
ของครอบครัว การอนามัยทั่วไป และการอนามัยแม่และเด็ก และการวางแผน
ครอบครัว สื่อบุคคลทั้งในกลุ่มอายุต่ำกว่า 30 ปี และสูงกว่า 30 ปี เผยแพร่
เนื้อหาเรื่องเดียวกัน บ่อยที่สุด คือ เรื่องอาหารที่มีประโยชน์ รู้ใช้รู้จ่าย
การรักษาพยาบาลเบื้องต้น และการเลี้ยงดูทารก ตามลำดับ

ความรู้เกี่ยวกับการเงินและธุรกิจครอบครัว สื่อบุคคลในกลุ่ม
อายุต่ำกว่า 30 ปี เผยแพร่เนื้อหาเรื่อง การทำมาค้าขายในครอบครัว
บ่อยที่สุด ส่วนในกลุ่มอายุสูงกว่า 30 ปี เผยแพร่เนื้อหาเรื่อง การประกันภัย
และประกันชีวิต บ่อยที่สุด

ความรู้เกี่ยวกับผู้นำสตรีและสังคมชนบท สื่อบุคคลในกลุ่มอายุต่ำกว่า
30 ปี เผยแพร่เนื้อหาเรื่อง กฎหมายกับชีวิตประจำวัน บ่อยที่สุด ส่วนในกลุ่มอายุ
สูงกว่า 30 ปี เผยแพร่เนื้อหาเรื่อง ระบอบประชาธิปไตยกับครอบครัว บ่อยที่สุด

ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพ สื่อบุคคลในกลุ่มอายุต่ำกว่า
30 ปี เผยแพร่เนื้อหาเรื่อง การตัดเย็บเสื้อผ้า บ่อยที่สุด ส่วนในกลุ่มอายุสูงกว่า
30 ปี เผยแพร่เนื้อหาเรื่อง งานเย็บปักถักร้อยและงานประดิษฐ์เศษวัสดุ
บ่อยที่สุด

ความรู้เกี่ยวกับการอยู่อย่างไทย สื่อบุคคลในกลุ่มอายุต่ำกว่า 30 ปี
เผยแพร่เนื้อหาเรื่อง ศาสนากับชีวิตประจำวัน บ่อยที่สุด ส่วนในกลุ่มอายุสูงกว่า
30 ปี เผยแพร่เนื้อหาเรื่อง พังเป็น บ่อยที่สุด

1.2 เนื้อหาความรู้ทางด้านเกษตรศาสตร์ขั้นมูลฐานสื่อบุคคลเผยแพร่
 บ่อยที่สุด เมื่อจำแนกตามภูมิภาคหลังทางการศึกษาของสื่อบุคคล ได้แก่

ความรู้เกี่ยวกับอาหารและโภชนาการพื้นฐาน สื่อบุคคลในเกือบทุก
 กลุ่มระดับการศึกษา เผยแพร่เนื้อหาเรื่อง อาหารดีมีประโยชน์ บ่อยที่สุด
 ยกเว้น ในกลุ่มระดับการศึกษ่อื่น ๆ นอกจากที่กำหนดเป็นข้อกระทง เผยแพร่
 เนื้อหาเรื่อง โรคขาดอาหาร บ่อยที่สุด

ความรู้เกี่ยวกับการจัดการกิจการของครอบครัว สื่อบุคคลในกลุ่มที่
 จบการศึกษาชั้น ป.4 ป.6 และที่จบการศึกษาระดับอื่น ๆ นอกจากที่กำหนด
 เป็นข้อกระทง เผยแพร่เรื่อง การรักษาพยาบาลเบื้องต้น บ่อยที่สุด กลุ่มที่จบชั้น
 มัธยมศึกษาตอนต้น และที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เผยแพร่เรื่อง การรักษา
 ความสะอาดบ้านและบริเวณแวดล้อม และเรื่องโรคและการป้องกันโรค บ่อยที่สุด
 ตามลำดับ

ความรู้เกี่ยวกับผู้นำสตรีและสังคมชนบท คือบุคคลในกลุ่มที่จบ
 การศึกษาชั้น ป.4 มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย เผยแพร่เนื้อหา
 เรื่อง ระบอบประชาธิปไตยกับครอบครัว บ่อยที่สุด ส่วนในกลุ่มที่จบการศึกษา
 ชั้น ป.6 และที่จบการศึกษาระดับอื่น ๆ นอกจากที่กำหนดเป็นข้อกระทง เผยแพร่
 เนื้อหาเรื่อง กฎหมายกับชีวิตประจำวัน และเรื่องการภาษีอากร บ่อยที่สุด
 ตามลำดับ

ความรู้เกี่ยวกับอนามัยแม่และเด็ก และการวางแผนครอบครัว
 สื่อบุคคลในเกือบทุกกลุ่มระดับการศึกษาเผยแพร่เนื้อหาเรื่อง การเลี้ยงดูทารก
 บ่อยที่สุด ยกเว้นในกลุ่มที่จบการศึกษาระดับอื่น ๆ นอกจากที่กำหนดเป็นข้อกระทง
 เผยแพร่เนื้อหาเรื่อง การวางแผนครอบครัว บ่อยที่สุด

ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพ สื่อบุคคลในเกือบทุกกลุ่มระดับ
 การศึกษา เผยแพร่เนื้อหาเรื่อง งานเย็บปักถักร้อยและงานประดิษฐ์เศษวัสดุ
 บ่อยที่สุด ยกเว้น ในกลุ่มที่จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เผยแพร่เนื้อหา
 เรื่อง งานขายอาหารเป็นอาชีพ บ่อยที่สุด

ความรู้เกี่ยวกับการอยู่อย่างไทย สื่อบุคคลในกลุ่มที่จบการศึกษาชั้น ป.6 และที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เผยแพร่เนื้อหาเรื่องศาสนากับชีวิตประจำวัน บ่อยที่สุด ส่วนในกลุ่มที่จบการศึกษาชั้น ป.4 มัธยมศึกษาตอนปลาย และที่จบ การศึกษาระดับอื่น ๆ นอกจากที่กำหนดเป็นข้อกระทง เผยแพร่เนื้อหาเรื่อง พังเป็น ถ่านเป็น และความรู้เรื่องไทย บ่อยที่สุด ตามลำดับ

1.3 เนื้อหาความรู้ทางด้านเกษตรกรรมศาสตร์ขั้นมูลฐานที่สื่อบุคคลเผยแพร่ บ่อยที่สุด เมื่อจำแนกตามสถานภาพทางสังคม ได้แก่

ความรู้เกี่ยวกับอาหารและโภชนาการพื้นฐาน สื่อบุคคลที่เป็นภรรยา กำนัน ภรรยาผู้ใหญ่บ้าน ข้าราชการหรือลูกจ้างสังกัดกรมการปกครอง และที่มี สถานภาพทางสังคมอื่น ๆ เผยแพร่เนื้อหาเรื่อง โรคขาดอาหาร การเก็บถนอม อาหารไว้กินวันหน้า การทำอาหารอย่างถูกต้อง และเรื่องการกินอาหาร บ่อยที่สุด ตามลำดับ

ความรู้เกี่ยวกับการอนามัยทั่วไป สื่อบุคคลที่เป็นข้าราชการหรือ ลูกจ้าง สังกัดกรมการปกครอง และที่มีสถานภาพทางสังคมอื่น ๆ เผยแพร่เนื้อหา เรื่องการรักษาพยาบาลเบื้องต้น บ่อยที่สุด ส่วนที่เป็นภรรยา กำนันและภรรยา ผู้ใหญ่บ้าน เผยแพร่เนื้อหาเรื่องการรักษาความสะอาดบ้านและบริเวณแวดล้อม และเรื่องน้ำดื่มและน้ำใช้ บ่อยที่สุด ตามลำดับ

ความรู้เกี่ยวกับการเงินและธุรกิจในการครอบครัว สื่อบุคคลที่เป็น ภรรยา กำนัน ภรรยาผู้ใหญ่บ้าน ข้าราชการหรือลูกจ้าง สังกัดกรมการปกครอง และที่มีสถานภาพทางสังคมอื่น ๆ เผยแพร่เนื้อหาเรื่องแหล่งเงินทุนในท้องถิ่น ความรู้เรื่องสหกรณ์ การซื้อขายผลผลิต และการทำมาค้าขายในการครอบครัว บ่อยที่สุด ตามลำดับ

ความรู้เกี่ยวกับผู้นำสตรีและสังคมชนบท สื่อบุคคลที่เป็นภรรยา ผู้ใหญ่บ้าน ข้าราชการหรือลูกจ้างสังกัดกรมการปกครอง และที่มีสถานภาพทาง สังคม อื่นๆ เผยแพร่เนื้อหาเรื่องการภาษีอากร กฎหมายกับชีวิตประจำวัน และ ระบอบประชาธิปไตยโดยกับครอบครัว บ่อยที่สุด ตามลำดับ แต่ไม่ได้ข้อมูลจาก สื่อบุคคลที่เป็นภรรยา กำนัน

ความรู้เกี่ยวกับการรอนามัยแม่และเด็ก และการวางแผนครอบครัว
 สื่อบุคคลทุกกลุ่มสถานภาพทางสังคม เผยแพร่เนื้อหาเรื่องการเลี้ยงดูทารก
 บ่อยที่สุด

ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพ สื่อบุคคลในเกือบทุกกลุ่ม
 สถานภาพทางสังคม เผยแพร่เนื้อหาเรื่องงานเย็บปักถักร้อยและงานประดิษฐ์
 เศษวัสดุ บ่อยที่สุด ยกเว้น สื่อบุคคลที่อยู่ในกลุ่มสถานภาพทางสังคมอื่น ๆ
 เผยแพร่เนื้อหาเรื่องงานรับดูแลเด็ก บ่อยที่สุด

ความรู้เกี่ยวกับการอยู่อาศัยไทย สื่อบุคคลที่เป็นภรรยาภานันและ
 ภรรยาผู้ใหญ่บ้าน เผยแพร่เนื้อหาเรื่องศาสนากับชีวิตประจำวัน บ่อยที่สุด
 ส่วนที่เป็นข้าราชการหรือลูกจ้าง สังกัดกระทรวงมหาดไทย และที่มีสถานภาพทาง
 สังคม อื่น ๆ เผยแพร่เนื้อหาเรื่องประเพณีชีวิต และเรื่องอ่านเป็น บ่อยที่สุด
 ตามลำดับ

1.4 เนื้อหาความรู้ทางด้านนครธรรมศาสตร์ขั้นมูลฐานที่สื่อบุคคลเผยแพร่
 บ่อยที่สุด เมื่อจำแนกตามรายได้ของสื่อบุคคล ได้แก่

ความรู้เกี่ยวกับอาหารและโภชนาการพื้นฐาน สื่อบุคคลที่มีรายได้
 501-1,000 บาท และที่มีรายได้สูงกว่า 1,000 บาท เผยแพร่เนื้อหาเรื่อง
 อาหารดีมีประโยชน์ บ่อยที่สุด ส่วนที่มีรายได้ต่ำกว่า 500-500 บาท เผยแพร่
 เรื่องการหาอาหารอย่างถูกต้อง บ่อยที่สุด

ความรู้เกี่ยวกับการจัดการกิจการของครอบครัว สื่อบุคคลที่มีรายได้
 ต่ำกว่า 500-500 บาท และที่มีรายได้ 501-1,000 บาท เผยแพร่เนื้อหาเรื่อง
 ใช้จ่ายง่าย บ่อยที่สุด ส่วนที่มีรายได้สูงกว่า 1,000 บาท เผยแพร่เนื้อหาเรื่อง
 ทำบ้านให้น่าอยู่ บ่อยที่สุด

ความรู้เกี่ยวกับการรอนามัยทั่วไป สื่อบุคคลที่มีรายได้ต่ำกว่า
 500-500 บาท และที่มีรายได้ 501-1,000 บาท เผยแพร่เนื้อหาเรื่อง
 การรักษาพยาบาลเบื้องต้น บ่อยที่สุด ส่วนที่มีรายได้สูงกว่า 1,000 บาท
 เผยแพร่เนื้อหาเรื่อง การรักษาความสะอาดบ้านและบริเวณแวดล้อม บ่อยที่สุด

ความรู้เกี่ยวกับการเงินและธุรกิจในครอบครัว สื่อบุคคลที่มีรายได้ต่ำกว่า 500-500 บาท และที่มีรายได้ 501-1,000 บาท เผยแพร่เนื้อหาเรื่อง การทวงมาค้าขายในครอบครัว บ่อยที่สุด ส่วนที่มีรายได้สูงกว่า 1,000 บาท เผยแพร่เนื้อหาเรื่อง การซื้อขายผลผลิต บ่อยที่สุด

ความรู้เกี่ยวกับผู้นำสตรีและสังคมชนบท สื่อบุคคลที่มีรายได้ต่ำกว่า 500-500 บาท และที่มีรายได้สูงกว่า 1,000 บาท เผยแพร่เนื้อหาเรื่อง ระบอบประชาธิปไตยกับครอบครัว บ่อยที่สุด ส่วนที่มีรายได้ 501-1,000 บาท เผยแพร่เนื้อหาเรื่อง สตรีกับแนวทางพัฒนาท้องถิ่น มากที่สุด

ความรู้เกี่ยวกับการอนามัยแม่และเด็ก และการวางแผนครอบครัว สื่อบุคคลในทุกกลุ่มรายได้ เผยแพร่เนื้อหาเรื่อง การเลี้ยงดูทารก บ่อยที่สุด

ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพ สื่อบุคคลที่มีรายได้ 501-1,000 บาท และที่มีรายได้สูงกว่า 1,000 บาท เผยแพร่เนื้อหาเรื่อง งานเย็บปักถักร้อย และงานประดิษฐ์วัสดุ บ่อยที่สุด ส่วนที่มีรายได้ต่ำกว่า 500-500 บาท เผยแพร่เนื้อหาเรื่อง งานขายอาหารเป็นอาชีพ บ่อยที่สุด

ความรู้เกี่ยวกับการอยู่อย่างไทย สื่อบุคคลที่มีรายได้ต่ำกว่า 500-500 บาท และที่มีรายได้ 501-1,000 บาท เผยแพร่เนื้อหาเรื่อง ศาสนา กับชีวิตประจำวัน บ่อยที่สุด ส่วนที่มีรายได้สูงกว่า 1,000 บาท เผยแพร่เนื้อหา เรื่อง หิ้งเป็น บ่อยที่สุด

2. สื่อบุคคลส่วนใหญ่เผยแพร่ความรู้ทางด้านคหกรรมศาสตร์ชั้นมูลฐาน ตามความต้องการของสตรีแต่ละคน รองลงมา คือ เผยแพร่ความรู้ตามปัญหาของ ชุมชน และตามความต้องการของสตรีโดยส่วนรวมในชุมชน ตามลำดับ

2.1 เหตุผลที่ทำให้สื่อบุคคลเผยแพร่ความรู้ทางด้านคหกรรม- ศาสตร์ชั้นมูลฐาน เมื่อจำแนกตามอายุ ได้แก่

ในกลุ่มอายุต่ำกว่า 30 ปี สื่อบุคคลเผยแพร่ความรู้ตามความต้องการของสตรีโดยส่วนรวมในชุมชน และตามความต้องการของสตรีแต่ละคน มากที่สุด รองลงมา คือ ตามปัญหาของชุมชน และตามนโยบายของทางราชการ ในจำนวนที่เท่ากัน

ในกลุ่มอายุต่ำกว่า 30 ปี สื่อบุคคลเผยแพร่ความรู้ตามความต้องการของสตรีโดยส่วนรวมในชุมชน และตามความต้องการของสตรีแต่ละคน มากที่สุด รองลงมา คือ ตามปัญหาของชุมชน และตามนโยบายของทางราชการ ในจำนวนที่เท่ากัน

ในกลุ่มอายุสูงกว่า 30 ปี สื่อบุคคลเผยแพร่ความรู้ตามความต้องการของสตรีแต่ละคน และตามปัญหาของชุมชน มากที่สุด รองลงมา คือ ตามความต้องการของสตรีโดยส่วนรวมในชุมชน และตามนโยบายของทางราชการ ในจำนวนที่เท่ากัน

2.2 เหตุผลที่ทำให้สื่อบุคคลเผยแพร่ความรู้ทางด้านคหกรรมศาสตร์ขั้นมูลฐาน เมื่อจำแนกตามภูมิหลังทางการศึกษา ได้แก่

สื่อบุคคลที่จบการศึกษาระดับ ป.4 เผยแพร่ความรู้ตามนโยบายของทางราชการ มากที่สุด รองลงมาคือ ตามความต้องการของสตรีแต่ละคน และตามปัญหาที่ประสบอยู่เอง ในจำนวนที่เท่ากัน

สื่อบุคคลที่จบการศึกษาระดับ ป.6 เผยแพร่ความรู้ตามความต้องการของสตรีโดยส่วนรวมในชุมชน มากที่สุด

สื่อบุคคลที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เผยแพร่ความรู้ตามปัญหาของชุมชน มากที่สุด รองลงมาคือ ตามความต้องการของสตรีโดยส่วนรวมของชุมชน และตามความต้องการของสตรีแต่ละคน ในจำนวนที่เท่ากัน

สื่อบุคคลที่จบการศึกษาระดับอื่น ๆ นอกจากที่กำหนดเป็นข้อกระทง เผยแพร่ความรู้ตามความต้องการของสตรีโดยส่วนรวมในชุมชน ตามปัญหาของสตรีแต่ละคน และตามหน้าที่ มากที่สุด ในจำนวนที่เท่ากัน

2.3 เหตุผลที่ทำให้สื่อบุคคลเผยแพร่ความรู้ทางด้านคหกรรมศาสตร์ขั้นมูลฐาน เมื่อจำแนกตามสถานภาพทางสังคมของสื่อบุคคล ได้แก่

สื่อบุคคลที่เป็นภรรยาเท่านั้น เผยแพร่ความรู้ตามความต้องการของสตรีโดยส่วนรวมในชุมชน และตามปัญหาของชุมชน

สื่อบุคคลที่เป็นภรรยาผู้ใหญ่นบ้าน เผยแพร่ความรู้ตามความต้องการของสตรีโดยส่วนรวมในชุมชน ตามความต้องการของสตรีแต่ละคน ตามนโยบายของทางราชการ และตามหน้าที่

สื่อบุคคลที่เป็นข้าราชการหรือลูกจ้าง สังกัดกรมการปกครอง เผยแพร่ความรู้ตามความต้องการของสตรีโดยส่วนรวมในชุมชน และตามความต้องการของสตรีแต่ละคน มากที่สุด รองลงมาคือ ตามปัญหาของชุมชน และตามปัญหาที่ประสบอยู่เอง ในจำนวนที่เท่ากัน

สื่อบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมอื่น ๆ เผยแพร่ความรู้ตามความต้องการของสตรีแต่ละคน และตามปัญหาของชุมชน มากที่สุด รองลงมาคือ ตามนโยบายของทางราชการ

2.4 เหตุผลที่ทำให้สื่อบุคคลเผยแพร่ความรู้ทางด้านเกษตรศาสตร์ขั้นมูลฐาน เมื่อจำแนกตามรายได้ ได้แก่

สื่อบุคคลที่มีรายได้ต่ำกว่า 500-500 บาท เผยแพร่ความรู้ตามความต้องการของสตรีโดยส่วนรวมในชุมชน มากที่สุด

สื่อบุคคลที่มีรายได้ 501-1,000 บาท เผยแพร่ความรู้ตามความต้องการของสตรีแต่ละคน มากที่สุด รองลงมาคือ ตามปัญหาของชุมชน

สื่อบุคคลที่มีรายได้สูงกว่า 1,000 บาท เผยแพร่ความรู้ตามปัญหาของชุมชน มากที่สุด รองลงมาคือ ตามความต้องการของสตรีโดยส่วนรวมในชุมชน ตามความต้องการของสตรีแต่ละคน และตามนโยบายของทางราชการ ในจำนวนที่เท่ากัน

3. สื่อบุคคลส่วนใหญ่เห็นว่า ปัญหาทางด้านเกษตรศาสตร์ในชุมชนที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนอันดับแรก คือปัญหาเกี่ยวกับอาหารและโภชนาการ รองลงมา คือปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย และปัญหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจของครอบครัว ตามลำดับ โดยที่สื่อบุคคลส่วนใหญ่รู้ปัญหาดังกล่าวจากการไปเยี่ยมเยียนครอบครัวของคนในชุมชน รองลงมา คือรู้ปัญหาจากปัญหาที่ตนประสบอยู่เอง และจากปัญหาที่มีผู้มาขอความรู้หรือคำปรึกษามากที่สุด ตามลำดับ และเมื่อที่จําเริญการรู้ปัญหาดังกล่าวจากการจําแนกตามอายุภมิหลังทางการศึกษา สถานภาพทางสังคม และรายได้ ของสื่อบุคคล พบว่าได้ผลดังที่กล่าวเช่นกัน

ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวของชุมชน สื่อบุคคลเกือบทั้งหมดได้หาการปรึกษาหารือกับผู้นำชุมชน เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา ยกเว้น สื่อบุคคล

2 คนที่ตอบว่าไม่เคยปรึกษาหารือกับผู้นำชุมชน โดยให้เหตุผลว่า ผู้นำชุมชนมีการงานส่วนตัวจึงไม่ค่อยอยู่บ้าน

4. ในการเผยแพร่ความรู้ทางด้านเกษตรศาสตร์ สื่อบุคคลทุกคนใช้วิธีการพูดคุยหรือสนทนาพร้อมทั้งบอกกล่าวให้ข่าวสารประเภทความรู้ ซึ่งเป็นวิธีการที่สื่อบุคคลทุกคนเห็นว่าเป็นวิธีการที่มีประโยชน์มากที่สุด วิธีการที่สื่อบุคคลใช้ในการเผยแพร่ความรู้รองลงมา คือ การไปเยี่ยมเยียนตามบ้านและแนะนำให้ความรู้ และการให้คำปรึกษาแก่ผู้ที่มาขอคำปรึกษาโดยตรง แต่เมื่อให้สื่อบุคคลเรียงลำดับวิธีการที่มีประโยชน์มากที่สุด สื่อบุคคลส่วนใหญ่เห็นว่า วิธีการให้คำปรึกษาโดยตรง เป็นวิธีการที่มีประโยชน์มากกว่าการไปเยี่ยมเยียนตามบ้านและแนะนำให้ความรู้

จากการพิจารณาวิธีการที่สื่อบุคคลใช้ในการเผยแพร่ความรู้ จำแนกตามอายุ ภูมิหลังทางการศึกษา สถานภาพทางสังคม และรายได้ ของสื่อบุคคลพบว่าได้ผลดังที่กล่าวข้างต้น เช่นกัน

5. สื่อบุคคลเกือบทุกคนเคยทำการติดตามผลการนำความรู้ทางด้านเกษตรศาสตร์ขั้นมูลฐานไปใช้ประโยชน์ ซึ่งสื่อบุคคลส่วนใหญ่พบว่า มีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ แต่เป็นเพียงส่วนน้อย เนื่องจากสตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้ มีความเชื่อ และความคุ้นเคยกับการประเพณีปฏิบัติที่เคยทำเป็นประจำตลอดมามากกว่า

6. ในการเผยแพร่ความรู้ทางด้านเกษตรศาสตร์ขั้นมูลฐาน สื่อบุคคลพบว่ามีปัญหาและอุปสรรค ดังนี้

ปัญหาและอุปสรรคทางด้านเนื้อหาความรู้ ส่วนใหญ่ได้แก่ การที่ไม่สามารถนำเนื้อหาความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้

ปัญหาและอุปสรรคทางด้านสตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้ ส่วนใหญ่ได้แก่ การที่สตรีไม่มีเวลาเข้าร่วมประชุมหรือเข้าเรียน

ปัญหาและอุปสรรคทางด้านวิธีการเผยแพร่ ส่วนใหญ่ได้แก่ การขาดวัสดุอุปกรณ์

สื่อบุคคลเกือบทุกคนเห็นว่า ปัญหาและอุปสรรคดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ แต่ให้คำตอบเกี่ยวกับวิธีการแก้ไข เฉพาะปัญหาและอุปสรรคทางด้านสตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้ และทางด้านวิธีการเผยแพร่ โดยทางด้านสตรีเห็นว่าควรเผยแพร่ความรู้ในช่วงเวลาที่สตรีว่างจากภาระงาน และทางด้านวิธีการเห็นว่าควรใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ได้ภายในท้องถิ่นหรือภายในชุมชน

ตอนที่ 3 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการรับความรู้ทางด้านคหกรรม-ศาสตร์ชั้นมูลฐานของสตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้

1. สตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้ส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาทางด้านคหกรรมศาสตร์ในครอบครัวที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วนอันดับแรก ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการรายได้และรายจ่ายของครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 78.1 รองลงมาคือ ปัญหาเกี่ยวกับอาหารและโภชนาการ ร้อยละ 52.3 และปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ร้อยละ 46.9 ตามลำดับ

ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว สตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้ส่วนใหญ่ใช้วิธีปรึกษาหาทางแก้ไขกับคนในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 76.6 รองลงมาใช้วิธีปรึกษาหาทางแก้ไขกับเพื่อนบ้าน ร้อยละ 37.5 และศึกษาหาทางแก้ปัญหาด้วยตนเอง ร้อยละ 32.8

เมื่อจำแนกตามอายุ นอกจากแก้ปัญหาด้วยวิธีการปรึกษากับคนในครอบครัวแล้ว วิธีการอื่น ๆ ที่ใช้รองลงมานั้น ในกลุ่มอายุ 16-25 ปี ใช้วิธีปรึกษากับเพื่อนบ้าน และวิธีปรึกษาผู้นำชุมชน ตามลำดับ ในกลุ่มอายุ 26-35 ปี และ 36-45 ปี ใช้วิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง และวิธีปรึกษากับเพื่อนบ้าน ตามลำดับ และในกลุ่มอายุสูงกว่า 45 ปี ใช้วิธีปรึกษากับผู้นำชุมชน และวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามสถานภาพการสมรส วิธีการอื่น ๆ ที่ใช้รองลงมา ได้แก่ วิธีปรึกษากับเพื่อนบ้านและวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง ตามลำดับ แต่ในกลุ่มสตรีที่ยังไม่ได้แต่งงาน ใช้วิธีการรวมกลุ่มแก้ปัญหามากกว่าวิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเอง

เมื่อจำแนกตามสถานภาพการเป็นสมาชิกกลุ่ม วิธีการที่ใช้รองลงมาคือ ในกลุ่มสตรีที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มสตรีในชุมชนใช้วิธีปรึกษาผู้นำชุมชน และวิธีรวมกลุ่มแก้ปัญหาด้วยตนเอง ตามลำดับ ส่วนสตรีที่เป็นสมาชิกกลุ่มสตรีในชุมชน ใช้วิธีปรึกษากับเพื่อนบ้าน และวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามรายได้ วิธีการที่สตรีส่วนใหญ่ในเกือบทุกกลุ่มใช้ รองลงมา คือ วิธีปรึกษากับเพื่อนบ้าน ยกเว้นในกลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 1,000-1,000 บาท ใช้วิธีการแก้ปัญหาด้วยตนเอง

เมื่อจำแนกตามภูมิหลังทางการศึกษา วิธีการที่สตรีส่วนใหญ่ในกลุ่มที่จบการศึกษาต่ำกว่าระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย และอนุปริญญา ใช้รองลงมา คือวิธีปรึกษากับเพื่อนบ้าน และวิธีปรึกษากับผู้นำ ส่วนผู้ที่จบการศึกษาระดับ ป.4, ป.6 และมัธยมศึกษาตอนต้นใช้วิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง รองลงมา

2. สตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้ส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 53.1 เห็นว่า ผู้ที่จะให้ความรู้หรือคำปรึกษาทางด้านเกษตรศาสตร์ได้ดีที่สุดอันดับแรกคือ ญาติพี่น้อง รองลงมา คือเพื่อนบ้าน คิดเป็นร้อยละ 38.3 และเจ้าหน้าที่ราชการ คิดเป็นร้อยละ 15.6 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาสถานภาพทางสังคมของผู้ที่สตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้เคยไปขอรับความรู้หรือคำปรึกษาทางด้านเกษตรศาสตร์ พบว่าสตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้ไปขอรับความรู้หรือคำปรึกษาจากผู้สื่อข่าวสาธารณสุขหรืออาสาสมัครสาธารณสุขมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 79.7 รองลงมา คือจากครู คิดเป็นร้อยละ 40.6 และจากข้าราชการหรือลูกจ้างสังกัดกระทรวงมหาดไทย คิดเป็นร้อยละ 34.4 ตามลำดับ

3. เมื่อพิจารณาเกี่ยวกับความรู้ทางด้านเกษตรศาสตร์ขั้นมูลฐานที่สตรีได้รับการเผยแพร่จากสื่อบุคคล พบว่าสตรีได้รับการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับอาหารและโภชนาการ จากสื่อบุคคลมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 88.3 รองลงมา คือความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยคิดเป็นร้อยละ 75.0 และความรู้เกี่ยวกับการฝึกฝนอาชีพเพื่อหารายได้เพิ่มคิดเป็นร้อยละ 60.2 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามอายุ สถานภาพการสมรส และการเป็นสมาชิกกลุ่ม สตรีส่วนใหญ่ในเกือบทุกกลุ่ม ได้รับการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการรักษาสุขภาพอนามัย และความรู้เกี่ยวกับการฝึกฝนอาชีพ จากสื่อบุคคลรองลงมา ยกเว้นสตรีที่ยังไม่ได้แต่งงานได้รับการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการฝึกฝนอาชีพ และเกี่ยวกับการรักษาสุขภาพอนามัย รองลงมา ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามรายได้ นอกจากความรู้เกี่ยวกับอาหารและโภชนาการแล้ว สตรีส่วนใหญ่ในเกือบทุกกลุ่มรายได้ ได้รับการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการรักษาสุขภาพอนามัย และความรู้เกี่ยวกับการจัดการดูแลบ้านที่อยู่ รองลงมา

ตามลำดับ ยกเว้น ในกลุ่มที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 1,000-1,000 บาท ได้
รับการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการฝึกฝนอาชีพ มากกว่าความรู้เกี่ยวกับการ
จัดการดูแลที่อยู่อาศัย

เมื่อจำแนกตามภูมิหลังทางการศึกษา นอกจากความรู้เกี่ยวกับ
อาหารและโภชนาการแล้ว สตรีส่วนใหญ่ในเกือบทุกกลุ่ม ได้รับการเผยแพร่ความ
รู้เกี่ยวกับการรักษาสุขภาพอนามัย และความรู้เกี่ยวกับการฝึกฝนอาชีพ รองลงมา
ตามลำดับ ยกเว้น ในกลุ่มที่จบการศึกษาดำรงระดับประถมศึกษาได้รับการ
เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการจัดการดูแลบ้านที่อยู่ มากกว่าความรู้เกี่ยวกับการ
ฝึกฝนอาชีพ

4. สตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้ได้รับการเผยแพร่ความรู้จาก
สื่อบุคคลด้วยวิธีการบอกกล่าวให้ข่าวสารประเภทความรู้ในลักษณะของการพูดคุย
หรือสนทนา มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 85.9 รองลงมาคือ วิธีการจัดประชุม
ประกอบการสาธิต คิดเป็นร้อยละ 40.6 และการมาเยี่ยมที่บ้านและแนะนำ
ให้ความรู้ คิดเป็นร้อยละ 39.8 ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามอายุ วิธีการอื่น ๆ ที่สตรีส่วนใหญ่ในเกือบทุกกลุ่ม
จากสื่อบุคคล คือ จากหอกระจายเสียง การจัดประชุม และการประชุมประกอบ
การสาธิต ยกเว้น สตรีในกลุ่มอายุ 16-25 ปี ส่วนใหญ่ได้รับการเผยแพร่
ความรู้จากการแจกเอกสารด้วย

เมื่อจำแนกตามสถานภาพทางการสมรส สถานภาพการเป็นสมาชิก
กลุ่ม รายได้ และภูมิหลังทางการศึกษา วิธีการอื่น ๆ ที่สตรีส่วนใหญ่ในเกือบทุก
กลุ่มได้รับการเผยแพร่ความรู้จากสื่อบุคคล คือ จากหอกระจายเสียง การจัด
ประชุม และการประชุมประกอบการสาธิต

5. สตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้ร้อยละ 79.7 คิดว่าจะไปขอรับ
ความรู้หรือขอคำปรึกษาจากสื่อบุคคลในเวลาต่อไปอีก

6. สื่อบุคคลมีความเกี่ยวข้องกับสตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้ในฐานะ
ที่เป็นเพื่อนบ้านมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.0 รองลงมา คือ เป็นญาติพี่น้อง
คิดเป็นร้อยละ 29.7

ตอนที่ 4 สรุปการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการตอบสนองความต้องการความรู้ทางด้านนครกรรมการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้

1. ในทุกกลุ่มความรู้ทางด้านนครกรรมการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มัชฌิมเลขคณิตของการประมาณค่าความต้องการความรู้ของสตรี อยู่ในระดับมาก ในขณะที่มัชฌิมเลขคณิตของการประมาณค่าความตรงตามความต้องการ อยู่ในระดับปานกลาง โดยที่ค่ามัชฌิมเลขคณิตของการประมาณค่าความต้องการความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพ มีค่าสูงสุด คือ 4.34 และมัชฌิมเลขคณิตของการประมาณค่าความตรงตามความต้องการของความรู้เกี่ยวกับการร่อนนมแม่และเด็ก และการวางแผนครอบครัว มีค่าสูงสุด คือ 3.40

เมื่อจำแนกตามอายุ ทุกกลุ่มอายุมีค่ามัชฌิมเลขคณิตของการประมาณค่าความต้องการ และความตรงตามความต้องการระดับปานกลาง จนถึงระดับมาก โดยค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงสุดของความต้องการ 4.45 ในกลุ่มอายุ 26-35 ปี ในความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพ ค่ามัชฌิมเลขคณิตต่ำสุดของความต้องการ 3.17 อยู่ในกลุ่มอายุสูงกว่า 45 ปี ในความรู้เกี่ยวกับการร่อนนมแม่และเด็ก และการวางแผนครอบครัว ส่วนมัชฌิมเลขคณิตสูงสุดของความตรงตามความต้องการ 3.83 อยู่ในกลุ่มอายุสูงกว่า 45 ปี ในความรู้เรื่องการร่อนนมแม่ทั่วไป และต่ำสุด 2.63 อยู่ในกลุ่มอายุ 36-45 ปี ในความรู้เกี่ยวกับผู้นำสตรีและสังคมชนบท

เมื่อจำแนกตามสถานภาพการสมรส ค่ามัชฌิมเลขคณิตของความต้องการ และของความตรงตามความต้องการ ในทุกกลุ่ม อยู่ในระดับปานกลาง ถึงระดับมาก โดยมีค่ามัชฌิมเลขคณิตของความต้องการ เท่ากับ มัชฌิมเลขคณิตของความตรงตามความต้องการ 3.67 ในกลุ่มสตรีที่เป็นหม้าย ในความรู้เกี่ยวกับอาหารและโภชนาการ

เมื่อจำแนกตามสถานภาพการเป็นสมาชิกกลุ่ม ค่ามัชฌิมเลขคณิตของความต้องการ และของความตรงตามความต้องการในทุกกลุ่ม อยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมาก โดยมีค่ามัชฌิมเลขคณิตของความต้องการสูงสุด 4.38 ในกลุ่มสตรีที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มสตรี ในความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพ และต่ำสุด 3.74 ในกลุ่มสตรีที่เป็นสมาชิกกลุ่มสตรี ในความรู้เกี่ยวกับการจัดการกิจการของครอบครัว และค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงสุดของความตรงตามความ

ต้องการ 3.48 ในกลุ่มสตรีที่เป็นสมาชิกกลุ่มสตรี ในความรู้เกี่ยวกับการอนามัยแม่และเด็กและการวางแผนครอบครัว และต่ำสุด 2.57 ในกลุ่มสตรีที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มสตรี ในความรู้เกี่ยวกับการเงินและการทำธุรกิจในครอบครัว

เมื่อจำแนกตามรายได้ ค่ามัชฌิมเลขคณิตของความ ต้องการอยู่ในระดับปานกลางถึงมากที่สุด ส่วนค่ามัชฌิมเลขคณิตของความตรงตามความต้องการอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมาก โดยมีค่ามัชฌิมเลขคณิตของความ ต้องการเท่ากับค่ามัชฌิมเลขคณิตของความตรงตามความต้องการ 4.00 ในกลุ่มรายได้ 3,001-4,000 บาท ในความรู้เกี่ยวกับการเงินและการทำธุรกิจในครอบครัว และการอนามัยแม่และเด็ก และการวางแผนครอบครัว

เมื่อจำแนกตามภูมิหลังทางการศึกษา ค่ามัชฌิมเลขคณิตของความ ต้องการ อยู่ในระดับปานกลางถึงระดับมากที่สุด ส่วนค่ามัชฌิมเลขคณิตของความตรงตามความต้องการอยู่ในระดับ น้อย ถึง มาก โดยมีค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงสุดของความ ต้องการ 5.00 ในกลุ่มผู้ที่จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในความรู้เกี่ยวกับการเงินและการทำธุรกิจในครอบครัว และต่ำสุด 3.17 ในกลุ่มผู้ที่จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในความรู้เกี่ยวกับ การจัดการกิจการของครอบครัว และมีค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงสุดของความตรงตามความต้องการ 3.86 ในกลุ่มผู้ที่มีภูมิหลังทางการศึกษาค่ำกว่าระดับประถมศึกษา ในความรู้เกี่ยวกับการอนามัยทั่วไป และการอนามัยแม่และ เด็กและการวางแผนครอบครัว และต่ำสุด 2.00 ในกลุ่มผู้ที่จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพ

2. เนื้อหาความรู้ทางด้านนครกรรมศาสตร์ชั้นมูลฐานที่สตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้ ต้องการมากที่สุด ได้แก่

ความรู้เกี่ยวกับอาหารและโภชนาการ สตรีต้องการเนื้อหาเรื่องอาหารดีมีประโยชน์ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.4

ความรู้เกี่ยวกับการจัดการกิจการของครอบครัว สตรีต้องการเนื้อหาเรื่องครอบครัวแสนสุข มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.1

ความรู้เกี่ยวกับการอนามัยทั่วไป สตรีต้องการเนื้อหาเรื่องการรักษาพยาบาลเบื้องต้น มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.3

ความรู้เกี่ยวกับการเงินและการทำธุรกิจในครอบครัว สตรีต้องการ
เนื้อหาเรื่อง การทำมาค้าขายในครอบครัว มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.7

ความรู้เกี่ยวกับพื้นฐานสตรีและสังคมชนบท สตรีต้องการเนื้อหาเรื่อง
สตรีกับแนวทางพัฒนาท้องถิ่น มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.6

ความรู้เกี่ยวกับการอนามัยแม่และเด็ก และการวางแผนครอบครัว
สตรีต้องการเนื้อหาเรื่อง การเลี้ยงดูทารก มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 27.3

ความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพ สตรีต้องการเนื้อหาเรื่อง งาน
ปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.3

ความรู้เรื่องการอยู่อย่างไทย สตรีต้องการเนื้อหาเรื่อง ความรู้
เรื่องไทย มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.9

ตอนที่ 5 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการนำความรู้ทางด้านกรรม-
ศาสตร์ขั้นมูลฐานไปใช้ในชีวิตประจำวันของสตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้

1. ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{x}$) ของการประมาณค่าการนำความรู้ทาง
ด้านกรรมศาสตร์ขั้นมูลฐานไปใช้ในชีวิตประจำวันของสตรีที่ได้รับการเผยแพร่
ความรู้ อยู่ในระดับน้อยถึงระดับปานกลาง โดยมีมัชฌิมเลขคณิตของการนำความรู้
เกี่ยวกับอาหารและโภชนาการไปใช้ในชีวิตประจำวัน มีค่าสูงสุด คือ 3.38 และ
มัชฌิมเลขคณิตของการนำความรู้เกี่ยวกับการอยู่อย่างไทยไปใช้ในชีวิตประจำวัน
มีค่าต่ำสุด คือ 2.01

2. เมื่อจำแนกตามอายุ ค่ามัชฌิมเลขคณิตของการนำความรู้ทางด้าน
กรรมศาสตร์ขั้นมูลฐานไปใช้ในชีวิตประจำวัน ของสตรีที่ได้รับการเผยแพร่
ความรู้ อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยค่ามัชฌิมเลขคณิตของการนำความรู้
เกี่ยวกับการอนามัยแม่และเด็กและการวางแผนครอบครัวไปใช้ในชีวิตประจำวัน
ของสตรีในกลุ่มอายุสูงกว่า 45 ปี มีค่าสูงสุด คือ 3.67 และมัชฌิมเลขคณิตของ
การนำความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพไปใช้ในชีวิตประจำวันของสตรี ในกลุ่ม
อายุ 36-45 ปี มีค่าต่ำสุด คือ 2.56

3. เมื่อจำแนกตามสถานภาพการสมรส ค่ามัชฌิมเลขคณิตของการนำความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์ขั้นมูลฐานไปใช้ในชีวิตประจำวันของสตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมัชฌิมเลขคณิตของการนำความรู้เกี่ยวกับอาหารและโภชนาการไปใช้ในชีวิตประจำวัน ของสตรีที่เป็นหม้าย มีค่าสูงสุด คือ 3.83 และมัชฌิมเลขคณิตของการนำความรู้เกี่ยวกับการอยู่อย่างไทยไปใช้ในชีวิตประจำวัน ของสตรีที่เป็นหม้ายมีค่าต่ำสุด คือ 2.48

4. เมื่อจำแนกตามสถานภาพการเป็นสมาชิกกลุ่ม ค่ามัชฌิมเลขคณิตของการนำความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์ขั้นมูลฐานไปใช้ในชีวิตประจำวันของสตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้ อยู่ในระดับปานกลาง โดยมัชฌิมเลขคณิตของการนำความรู้เกี่ยวกับอาหารและโภชนาการไปใช้ในชีวิตประจำวันของสตรีที่เป็นสมาชิกกลุ่มสตรีในชุมชน มีค่าสูงสุด คือ 3.45 และมัชฌิมเลขคณิตของการนำความรู้เกี่ยวกับพื้นฐานสตรีและสังคมชนบท ไปใช้ในชีวิตประจำวันของสตรีที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มสตรีในชุมชน มีค่าต่ำสุด คือ 2.50

5. เมื่อจำแนกตามรายได้ ค่ามัชฌิมเลขคณิตของการนำความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์ขั้นมูลฐานไปใช้ในชีวิตประจำวันของสตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้ อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก โดยมัชฌิมเลขคณิตของการนำความรู้เกี่ยวกับอาหารและโภชนาการ และการอนามัยทั่วไป ไปใช้ในชีวิตประจำวันของสตรีที่มีรายได้ 3,001-4,000 บาท มีค่าสูงสุด คือ 4.50 และมัชฌิมเลขคณิตของการนำความรู้เกี่ยวกับการจัดการกิจการของครอบครัวไปใช้ในชีวิตประจำวันของสตรีที่มีรายได้ 1,001-2,000 บาท มีค่าต่ำสุด คือ 2.43

6. เมื่อจำแนกตามกมิลหลังทางการศึกษา ค่ามัชฌิมเลขคณิตของการนำความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์ขั้นมูลฐานไปใช้ในชีวิตประจำวัน ของสตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้ อยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง โดยมัชฌิมเลขคณิตของการนำความรู้เกี่ยวกับอาหารและโภชนาการไปใช้ในชีวิตประจำวัน ของสตรีที่จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีค่าสูงสุด คือ 4.00 และมัชฌิมเลขคณิตของการนำความรู้เกี่ยวกับการเงินและการหารธุรกิจครอบครัว ของสตรีที่จบการศึกษาชั้น ป.4 มีค่าต่ำสุด คือ 2.29

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการเผยแพร่ความรู้ การรับความรู้ การตอบสนองความต้องการ และการนำความรู้ทางด้านนครกรรมการสาธารณสุขชั้นมูลฐานไปใช้ในชีวิตประจำวันของสตรีในชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้ คือ

1. จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาความรู้ทางด้านนครกรรมการสาธารณสุขชั้นมูลฐานที่สื่อบุคคลทำการเผยแพร่บ่อยที่สุด ปัญหาและอุปสรรคในการเผยแพร่ความรู้ เนื้อหาความรู้ที่สตรีได้รับการเผยแพร่ความรู้ต้องการมากที่สุด ซึ่งสรุปได้ว่า สื่อบุคคลเผยแพร่เนื้อหาความรู้เกี่ยวกับการอนามัยแม่และเด็ก และการวางแผนครอบครัว เรื่องการเลี้ยงดูลูกบ่อยที่สุด แต่สื่อบุคคลพบว่าเนื้อหาที่เผยแพร่ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ในขณะที่สตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้ต้องการความรู้เกี่ยวกับการอนามัยทั่วไป เรื่องการรักษาพยาบาลเบื้องต้น มากที่สุด นั้น

สรุปผลการวิเคราะห์ดังกล่าว สนับสนุนผลงานวิจัยเรื่องสุขภาพอนามัยของสตรี ที่เฉลิมสุข บุญไทย และทิสมัย จันทรัมย์ (2524 ข. : 78) ได้รายงานว่าการเร่งรัดให้ความรู้แก่สตรีด้านอนามัยแม่และเด็กมากขึ้น ซึ่งเป็นไปตามข้อมูลที่คณะกรรมการวางแผนพัฒนาสตรีระยะยาว (2526 ค. : 6-2) ได้แสดงไว้ว่า สตรีไทยในชนบทมีความรู้เกี่ยวกับการให้อาหารบุตรและพัฒนาการของเด็กยังไม่เพียงพอ ประกอบกับความยากจนและด้อยการศึกษา เป็นผลทำให้สภาวะทางสุขภาพอนามัยแม่และเด็กยังไม่ดีเท่าที่ควร และมีภาวะทุโภชนาการในเด็กค่อนข้างสูง โดยสตรีเหล่านั้นยังไม่มีความรู้เพียงพอที่จะช่วยเหลือตนเอง ครอบครัว และชุมชนได้ สอดคล้องกับรายงานการสัมมนา "งานพัฒนาสตรีระดับหมู่บ้าน" เมื่อวันที่ 26-28 มีนาคม 2530 ณ โรงแรมอิมพีเรียล กรุงเทพมหานคร ที่สรุปว่า ในระดับหมู่บ้านพบว่า เด็กวัยทารกและวัยก่อนเรียน มีปัญหาเกี่ยวกับการขาดสารอาหาร กว่าไม่ได้รับวัคซีนให้ภูมิคุ้มกันโรค และมีพัฒนาการทางสมองช้ากว่าเด็กในเมือง ควรให้ความรู้เกี่ยวกับอนามัยแม่และเด็กแก่มารดาในชนบทมากขึ้น (คณะกรรมการพัฒนาสตรีแห่งชาติ, ม.ป.ป. : 153) แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ เมื่อให้ความรู้แล้ว สตรีไม่สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้ ดังรายงานการศึกษาเพื่อจัดทำแผนพัฒนาสตรีระยะยาว (2524-2544) (คณะกรรมการวางแผนพัฒนาสตรีระยะยาว, 2526 ง : 6-17) ที่พบว่า การคลอดที่บ้านนอกเขตเทศบาลนำโดยหมอดูยาได้ถึง 73.24% นอกจากนี้ ยังมีสิ่งที่มีอิทธิพล

ต้องการเลี้ยงดูเด็ก การบริโภคอาหารของเด็กและหญิงมีครรภ์ ได้แก่ คาบอกล่า หรือช็อคโกแลตต่าง ๆ ที่มารดาที่มีการศึกษาน้อยมักจะยึดมั่นและ เชื่อมติดกับคาบอกล่าเหล่านี้ (2526 ง : 6-22)

ส่วนในเรื่อง เนื้อหาความรู้ที่สตรีต้องการมากที่สุด ต่อในเรื่อง การรักษาพยาบาลเบื้องต้น นั้น สอดคล้องกับสภาพปัญหาโดยทั่วไปเกี่ยวกับบริการสาธารณสุข ที่พบว่า การกระจายของสถานบริการทางด้านสาธารณสุขของรัฐบาล และของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเป็นไปอย่างไม่เหมาะสม คนในชนบทมีโอกาสได้รับบริการน้อยกว่าคนในเมืองหลวง (คณะทำงานวางแผนพัฒนาสตรีระยะยาว, 2526 จ : 6-15) สตรีจึงเป็นผู้ที่มีความต้องการในการดูแลคนในครอบครัว จึงจำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่องดังกล่าว ซึ่งจะ เป็นการประหยัดทั้ง เวลาและรายจ่ายที่จะต้องเสียเมื่อไปรับบริการจากสถานบริการทางด้านสาธารณสุขต่าง ๆ

2. จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเผยแพร่ความรู้ทางด้านพฤติกรรมศาสตร์ของสื่อบุคคลที่ทำการเผยแพร่ตามความต้องการของสตรี ทั้งที่เป็นความต้องการของสตรีแต่ละคน และที่เป็นความต้องการของสตรีโดยส่วนรวม ในชุมชนนั้น การเผยแพร่ความรู้ของสื่อบุคคลดังกล่าว นอกจากจะเป็นไปตามหลักการของ "งานเผยแพร่" ซึ่งให้ความสอดคล้องกับความต้องการของผู้รับการเผยแพร่เป็นใหญ่ (มาลาลี มีลินทะบงษ์, 2509 ง : 1) แล้วยังสอดคล้องกับบทบาทและหน้าที่ของนักการศึกษาในระบบ ที่รัดนา ห่มไพศาล (2523 : 35) ได้กล่าวไว้ว่า การสนองความต้องการของบุคคลเป็นหัวใจของสาขาวิชาการศึกษา นอกเหนือไปจากแนวทางการศึกษาจะดังกล่าวยังถึงความต้องการของนักการศึกษา ความต้องการของสถาบันและ ความต้องการของสังคมเป็นหลัก บทบาทและหน้าที่ที่สำคัญของนักศึกษาระบบ ก็คือ การสนองความต้องการ ทั้ง 3 ประการอย่าง เป็นผลสำเร็จ ซึ่งจากการที่สื่อบุคคลได้เผยแพร่ความรู้ตามความต้องการของผู้รับการเผยแพร่นี้ ผลการวิเคราะห์ก็ชี้ให้เห็นว่า ส่วนใหญ่ของ การเผยแพร่ความรู้ ได้แก่ การที่สตรีได้รับบริการเผยแพร่ความรู้ถึงร้อยละ 79.7 ได้ความรู้ใหม่ที่จะไปสนองความต้องการหรือคำปรึกษาจากสื่อบุคคลอีกในเวลาต่อไป

นอกจากนี้ วิถีการที่สื่อบุคคลและสตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้ ได้ปฏิบัติ คือ ไปรับบริการที่ศูนย์บริการ เผยแพร่และรับความรู้ทางด้านพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งสื่อบุคคลได้วิธีการบอกกล่าวให้ย้่าข่าวสารประเภทความรู้ในลักษณะของการพูดคุย หรือสนทนา เป็นวิถีการสื่อสารแบบ 2 ทางซึ่งผู้ให้ความรู้และผู้รับความรู้ สามารถมีการติดต่อสัมพันธ์และ เกิดปฏิกิริยาสะท้อนกลับระหว่างกันได้ทำให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน สอดคล้องกับที่ เชียร์ศรี วิวัธณี (2527:178)

ได้กล่าวไว้ว่า การสื่อสารจะได้ผลสมบูรณ์เมื่อผู้รับกับผู้ส่งสารเข้าใจตรงกัน และการสื่อสารที่ได้ผลดีที่สุดคือ การสื่อสารแบบสองทาง

(Two way communication) และสนับสนุนข้อเสนอแนะของ

สุรชาติ สุริยะ ไซต์ (2515:27-37) เกี่ยวกับการใช้สื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยว่า ถ้ามีการใช้สื่ออย่างมีประสิทธิภาพได้ผลดีแล้ว ประชาชนจะได้รับความรู้ เมื่อประชาชนได้รับความรู้แล้ว ย่อมจะเกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรมในที่สุด

3. จากผลการวิเคราะห์ที่เกี่ยวกับการตอบสนองความต้องการและการนำความรู้ทางด้านเกษตรศาสตร์ขั้นมูลฐานไปใช้ในชีวิตประจำวันของสตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้ ซึ่งพบว่าสตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้ มีมัชฌิมเลขคณิตของความต้องการความรู้ทางด้านเกษตรศาสตร์ขั้นมูลฐานในระดับมาก ในขณะที่มัชฌิมเลขคณิตของความตรงตามความต้องการในระดับปานกลาง โดยมีมัชฌิมเลขคณิตของการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง นั้น

ในเรื่องของความต้องการความรู้และความตรงตามความต้องการจากการที่สตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้ส่วนใหญ่แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวกับคนในครอบครัว และเห็นว่าผู้ที่จะให้ความรู้หรือคำปรึกษาทางด้านเกษตรศาสตร์ได้ดีที่สุด คือ ญาติพี่น้อง ในขณะที่สื่อบุคคลส่วนใหญ่มีฐานะ เป็นเพื่อนบ้าน ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างความต้องการของผู้ให้และผู้รับความรู้ คือ มีความแตกต่างระหว่างความรู้ที่คิดว่าต้องการ ความต้องการตามแนวบรรทัดฐาน และความต้องการจากการเปรียบเทียบ (Monette, 1979 b : 83-95, Atwood & Ellis, 1971 b : 210-212) ซึ่งในเรื่องนี้เห็นได้จากผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาทางเกษตรศาสตร์ในครอบครัวที่สตรีเห็นว่า ต้องได้รับการเผยแพร่อย่างเร่งด่วน ได้แก่ การจัดการรายได้และรายจ่ายในครอบครัว และค่ามัชฌิมเลขคณิตของความต้องการความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพสูงที่สุดในระหว่างค่ามัชฌิมเลขคณิตของความต้องการความรู้เกี่ยวกับเรื่องอื่น ๆ ในขณะที่สื่อบุคคลเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูทารก บ่อยที่สุด จึงทำให้มัชฌิมเลขคณิตของความตรงตามความต้องการในความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น

ส่วนในเรื่องของการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งมีมัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับน้อยถึงปานกลางนั้น สาเหตุเนื่องมาจากลำดับขั้นการยอมรับความรู้ใหม่ของบุคคลที่ Roger และ Shoemaker (1971 b : 185) กล่าวว่าอาจใช้เวลานาน ซึ่งขึ้นอยู่กับสภาพความสอดคล้องกับปัญหา ตลอดจนบรรณาน

ทางสังคม ซึ่งมีส่วนต่อการชักนำพฤติกรรมต่าง ๆ ให้กับชุมชนด้วย (Fleur, 1970 b : 154)

จากการศึกษาการเผยแพร่ความรู้ การรับความรู้ การตอบสนองความต้องการ และการนำความรู้ทางด้านเกษตรศาสตร์ขั้นมูลฐานไปใช้ในชีวิตประจำวัน ดังกล่าว สื่อบุคคลซึ่งเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเกษตรศาสตร์ขั้นมูลฐาน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช แม้จะหาการเผยแพร่ความรู้ไปสู่สตรีกลุ่มอื่น ๆ สมดังวัตถุประสงค์ของหลักสูตร โดยใช้หลักการทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนในการเผยแพร่ความรู้ คือ เผยแพร่ความรู้ตามความต้องการของสตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้ก็ตาม แต่การเผยแพร่ความรู้ของสื่อบุคคลก็ขึ้นอยู่กับหน้าที่ และสภาพปัญหาที่คนได้พบเห็น ดังที่เห็นได้จากการวิจัยนี้ที่สื่อบุคคลส่วนใหญ่คือ 9 ใน 17 คน เป็นแม่เลี้ยงเดี่ยว ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดกรมการปกครอง ซึ่งสื่อบุคคลเหล่านี้ย่อมพบเห็นปัญหาเกี่ยวกับการเลี้ยงและดูแลเด็ก การเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับเรื่องนี้ต่อไป จึงเป็นเรื่องที่สืบเนื่องมาจากภาระหน้าที่และปัญหาที่พบอยู่เป็นประจำ ซึ่งอาจไม่ตรงกับความต้องการของสตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้กลุ่มอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ผู้ปกครองที่นำเด็กมาฝากไว้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นอกจากนั้น ความเชื่อของสตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้ และสภาพแวดล้อมในชุมชน ทำให้ความรู้ที่เผยแพร่ไม่ได้นำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้เท่าที่ควร จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้ คือ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตร

1.1 จากข้อค้นพบเกี่ยวกับสื่อบุคคล พบว่าใน 6 จังหวัดที่เป็นพื้นที่ในการศึกษา นอกจากข้าราชการหรือลูกจ้างสังกัดกระทรวงมหาดไทยแล้ว มีสื่อบุคคลที่เป็นภรรยาชาวบ้าน และภรรยาผู้ใหญ่บ้าน เพียงกลุ่มละ 1 คน เท่านั้น ส่วนผู้สำเร็จการศึกษากลุ่มอื่น ๆ คือภรรยาสารวัตรบ้านนั้น ภรรยาแพทย์ประจำตำบล และภรณยานักปกครองตำแหน่งอื่น ไม่พบว่าได้ทำหน้าที่สื่อบุคคลหลังจากสำเร็จการศึกษา ทำให้เห็นว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับการนำความรู้จากหลักสูตรไปเผยแพร่ให้กับสตรีกลุ่มอื่น ยังบรรลุถึงได้ไม่เต็มที่ และจากการสัมภาษณ์สื่อบุคคลพบว่า สื่อบุคคลที่เป็นแม่เลี้ยงเดี่ยว ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่ได้รับทุนสนับสนุนการศึกษาจากองค์กรหรือหน่วยงานบางแห่ง จึงมีจำนวนผู้เข้าเรียนตามหลักสูตรที่อยู่ในกลุ่มนี้มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ประกอบกับผู้เรียนกลุ่มนี้

มีหน้าที่ในการให้ความรู้เป็นปกติอยู่แล้ว จำนวนสื่อบุคคลในกลุ่มนี้จึงมีมากกว่ากลุ่มอื่น ด้วยเหตุนี้ จึงควรมีการสนับสนุนทางด้านทุนการศึกษาสำหรับสตรีกลุ่มอื่นเพื่อจูงใจให้เข้าเรียนในหลักสูตรนี้มากขึ้น พร้อมกับจัดโครงการฝึกอบรมต่อเนื่อง เพื่อขยายผลในเชิงกระตุ้นให้มีการทำหน้าที่สื่อบุคคลให้มากขึ้นด้วย

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า นอกจากสื่อบุคคลแล้ว ผู้ที่สตรีได้รับการเผยแพร่ความรู้มักไปขอความรู้หรือคำปรึกษาทางด้านนครกรรมศาสตร์เป็นประจำ ได้แก่ ผู้สื่อข่าวสาธารณสุขและอาสาสมัครสาธารณสุข ซึ่งเป็นผู้ที่สตรีไปขอความรู้หรือคำปรึกษาบ่อยที่สุด และครู ซึ่งอยู่ในลำดับรองลงมา นอกจากนี้ก็ยังมีพระสงฆ์ และผู้นำชุมชนอื่น ๆ จึงควรที่จะเปิดโอกาสให้บุคคลเหล่านี้ได้เข้ามาเรียนในหลักสูตรนี้ด้วย เนื่องจากบุคคลเหล่านี้ได้ทำหน้าที่เป็นสื่อบุคคล และเป็นที่เชื่อถือของคนในชุมชนอยู่แล้ว การเพิ่มพูนความรู้ทางด้านนครกรรมศาสตร์ให้แก่บุคคลดังกล่าวเหล่านี้ นอกจากจะเป็นประโยชน์แก่ตัวบุคคลเหล่านี้และแก่คนในชุมชนแล้ว ยังจะทำให้หลักสูตรมีคุณค่าและมีความหมายยิ่งขึ้นด้วย

1.3 จากผลการวิจัย พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการเผยแพร่ความรู้ของสื่อบุคคลทางด้านตัวสตรีที่ได้รับการเผยแพร่ความรู้ คือ สตรีที่ไม่มีเวลาเข้ามาเข้าร่วมประชุมหรือเข้าเรียน สตรีไม่กล้ามาขอรับความรู้ และสตรีที่ไม่ชอบให้มาเยี่ยมตามบ้าน ประกอบกับผลที่พบว่า สตรีนิยมปรึกษาหารือแก้ปัญหา กับคนในครอบครัว ทำให้มีประเด็นที่ควรพิจารณาว่า นอกจากจะเปิดโอกาสให้บุคคลต่าง ๆ ที่กล่าวในข้อ 1.1 ได้เข้าศึกษาตามหลักสูตรแล้ว เป็นไปได้หรือไม่ที่จะเปิดโอกาสให้กับสตรีกลุ่มอื่น โดยเฉพาะสตรีแม่บ้านทั่วไป ได้มีโอกาสเข้าศึกษาตามหลักสูตรนี้ด้วย เพราะนอกจากจะทำให้สตรีทั่วไปมีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ทางด้านนครกรรมศาสตร์ได้ตรงกับความต้องการของคนแล้ว ตามปรัชญาการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช แล้ว ยังเป็นการสร้างสื่อบุคคลให้เกิดขึ้นภายในแต่ละครอบครัวเพื่อทำการเผยแพร่ความรู้ทางด้านนี้ไปยังบุคคลอื่น ๆ ในครอบครัวได้อย่างถูกต้องอีกด้วย

1.4 เพื่อสนับสนุนให้มีการเข้าเรียนในหลักสูตรนี้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่ชนบทอาจมีปัญหาด้านการอ่าน จึงควรใช้สื่อการศึกษาที่ไม่จำเป็นต้องอาศัยการอ่านมากนัก แต่ในขณะเดียวกันก็ควรเป็นสื่อที่กระตุ้นให้เกิดลักษณะนิสัยในการอ่านด้วย เช่น การใช้บทพูดที่เป็นตัวหนังสืออ่านลงไปตามล่างของวีดิทัศน์เพื่อการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนคุ้นกับตัวหนังสือและเกิดการเรียนรู้อ่านมากขึ้น เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเรื่องนี้ในกลุ่มประชากรอื่น และในพื้นที่อื่น เพื่อทราบสภาพของการเผยแพร่และการรับความรู้ทางด้านนี้ ซึ่งจะเป็นข้อมูลเพิ่มขึ้นเพื่อการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาความสอดคล้องและความสัมพันธ์ระหว่างหลักสูตรกับแผนการเรียนรู้อื่นๆ ในด้านต่างๆ เพื่อทราบถึงประโยชน์ของการพัฒนาสังคมระดับต่างๆ ของหลักสูตรที่จะมีต่อการพัฒนาสังคม ตลอดจนการพัฒนาประเทศ

2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบผลผลิตจากโครงการหลักสูตรนี้กับผลผลิตจากโครงการอื่นของหน่วยงานอื่น

2.4 ควรศึกษาการประสานสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชกับหน่วยงานอื่น เกี่ยวกับการเผยแพร่ความรู้ทางด้านดนตรีกรรมศาสตร์ขั้นมูลฐานให้กับประชากรกลุ่มต่างๆ

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย